Ч. 272 (13.220). Львів, четвер 8. грудня 1932. Poeztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло“ Львів. — Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. — Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 4·00 зол. Чертьрічно 12·00 „ Піврічно 24·00 „ Річно 48·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: в Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. — В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. — ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

„Із номадів — люд героїв“.

(Допис з Америки).

Ню Йорк, листопад 1932.

День Перемиря, 11. листопада 1918 р., застав підписаного в таборі інтернованих у форті Оґлторп, у стейті Джорджія, на півдні Злучених Держав, серед 4.000 німців і деяких інших народностей. Коли прийшли телеграфічні вісти про умовини, подиктовані аліянтами Німеччині, можна було бачити дивні й незабутні сцени. Більшиська німці попали в розпуку. Мало коли бачив я, щоби хто так плакав по смерти рідної мами, як плакали ті німецькі патріоти за втратою лише могутности своєї батьківщини. Розуміється, що й підписаний не був з каменя і хотів потішати нещасних, як міг. — „Алеж ви перебули Єну, то чого попадаєте в розпуку?“ — „Версай гірший, як Єна!“ — відповідають. — „Чому?“ — запитує підписаний. — „Бо по Єні ми мали Йоганна Фіхте, а тепер не маємо нікого!“

Ось, де ці німці бачили силу нації! Не в побитій армії, а в мозку фільософа, що створив їм Бісмарка. Бо справедливо кликав Фіхте у своїх „Промовах до німецької нації“ в 1808 р.: „Нема нації, яка попаде в такий стан залежности, щоб могла піднестися з нього звичайними і дотепер уживаними засобами. Коли безцільним показався наш опір, як ми ще мали всі наші сили, то як ми можемо надіятися на успіх тепер, коли нам цю силу забрали?“. І придумав Фіхте специяльну німецьку школу в думанні і праці.

Ми не знаємо, коли появиться український Фіхте, але з цього не виходить, щоб ми, живучі, не мали пробувати шукати між чужими націями аналоґії для нашого теперішнього стану. А як є в нас кандидати на Фіхте, то повинні мати відвагу спробувати своїх сил. Підписаний пригадує собі статтю п. Будзиновського: „Україно, де Твої Фенії?“ — Там є ідея!

Коли Америка святкувала в 1876 р. століття своєї незалежности, тоді зродилася думка порозшукувати нащадків тих героїв, що життя своє клали за ідеали нації і з них створити окрему організацію „Синів Американської Революції“ й „Дочок Амер. Революції“. Мозольна була праця істориків, правників та психольоґів і педагоґів, поки не устійнено, хто має оправдану підставу покликуватися на походження з родини національних героїв. Вагу клали не лише на правдивість походження, але й на... моральну вартість покликуючого. І щойно в 1889 році повстало „Національне Товариство Синів Американської Революції“, а в 1890 р. „Дочки Американської Революції“. Печатка першого має кольоніяльного вояка з крісом на синім полі з 13 звіздами, а довкруги напис: „Нац. Тов. Синів Ам. Революції“. Крім цього є ще лента, а на ній звисає хрест з американським орлом на горі і з написом довкруги погруддя Вашинґтона: „Лібертас ет Патрія“. А ще цікавіша печатка жіночого товариства: По середині жінка в одязі з кольоніяльних часів при кужілі, а довкруги напис: „Доньки Революції — за Дім і Край“.

Цілі обох товариств майже однакові: зберігати память і духа людей, що впали за амер. незалежність, шляхом піддержування дослідів над подробицями революції і публікуванням таких праць; зберіганням документів і памяток та записок про особисті заслуги революційних вояків і патріотів; поширюванням ідеї святкування патріотичних роковин і введенням у життя ідеалів, голошених Вашинґтоном; розвиванням пропаганди для розбудження почуття словесно обовязки американського громадянина; розбуджуванням американського патріотизму; зберіганням та опікою над історичними місцями, звязаними з памятю геройських подвигів мужчин і жінок, що допомогали революції та створенню постійного амер. уряду, і т. п.

„Дочки Ам. Революції“ мають у Вашинґтоні претарні два доми з мрамору з величавими салями, вживаними на патріотичні манифестації та на ріжні нац. свята з виключенням напр. танків! Вони стараються примістити таблиці на якімнебудь обєкті, що нагадує боротьбу за незалежність або загалом має звязок з якиминебудь патріотичними подіями, а на табличці написано завсіди, що це за дім, дерево, камінь, міст... Хто належить до тих патріотичних товариств, той зазнає специяльної пошани в американському громадянстві.

Є біля міста Вашинґтону так званий „Арлінґтон“, тобто національний цвинтар, на якому хоронять патріотів, без огляду на їх суспільне становище. Це вважається за велику почесть. Є там також і могила „Незнаного Жовніра“ з останньої світової війни. Хоч які американці реальні люди, а проте все те піддержує в них духа ідеалізму і спонукує цінити свою національну традицію.

Українська традиція визвольної боротьби ще не мала часу закорінитися серед громадянства. Але саме тому треба користати з того, що ще тепер легко зібрати всі памятки недавніх великих змагань і пильно зберігати їх як талісман, для нації і для поодиноких родин. У першій мірі треба подбати про український Арлінґтон. Ми тут, на чужині, відчуваємо те, що не маємо своїх героїв, з котрих ми черпалиб силу. І це одна з важних перепон у защіплюванні традиції в молодому поколінні. Але як нас ще що ратує, то саме та традиція, яку ми привезли з рідного краю. А там тих памяток тепер безліч. І до кожного предмету можна би привязати хочби й леґенду, яка розпалює фантазію цілих поколінь. А вже зладження правдивого списку учасників недавнього зриву і заложення ґенеальоґії родин героїв для передання їх будучим поколінням є просто імперативом. Особливою опікою треба окружити дітей подвижників недавніх подій. Тих дітей треба виховати у пієтизмі для їх великих предків. З духа тих предків будуть черпати силу будучі покоління.

Читаємо, що УКТОДІ купило дім з городом. Підписаний не знає точно, де є ч. 48 при вул. Потоцького, але здогадується, що це між вул. На Байках і Святохрестною. Там, думаю, добре місце для домівки українських героїв на взір Американських Синів та Доньок. До закупна цього дому причинились у великій мірі українці з Америки під проводом та з ініціятиви д-ра Мишуги. Гадаю, що в Америці треба почати ще дальшу збірку на вивінування цього дому в історичні памятки. А як там створиться центральне бюро Дітей України, то до його вдержання повинні причинитися ті українські герої, що вимандрували аж до Америки. Вони молоді, то ще можуть доробитися маєтку. Рівночасно це спонукає їх до виховування своїх дітей в українськім дусі на довгі часи.

В розмовах і книжках завважуємо нераз гостру критику на наш степовий характер. А рівночасно леліємо неможливі до здійснення бажання, щоби характер нації переродити одним махом. Хочемо, щоби „з номадів повстав люд героїв“ за одну ніч. Найбільшою перепоною до зреалізовання наших національних ідеалів є саме цей характер. Колиж тепер є добра нагода покласти основи для праці над виробленням характеру, получевої з плеканням традиції і високих ідеалів, то в цій праці повинна свідомо взяти участь ціла нація, а в тому й американська еміграція.

Д-р Семен Демидчук.

Ілюстрації дійсности.

Волинь, 5. XII. 1932.

I.

Дрібна подія: у 5 селах на Луччині невідомі люди повибивали шиби в шкільних домівках, залишаючи на місці відозви КПЗУ.

Ця дрібна подія є ілюстрацією до нашої статті „У замкненому кітлі“, один уступ якої — до речі. — сконфіскований. Інших ілюстрацій подібного роду щоденне життя дає дуже багато.

Характеристичною рисою згаданої події є те, що шибки в шкільних приміщеннях вибиті лише в цих кількох селах і що відозва писана від руки друкованими буквами.

Очевидно, для комуністичної партії подібна акція була би замало серіозною. Напевно є це звичайним льокальним вибриком, якщо не якась провокація. Але цим є він ще більше красномовний. Молодь, зпід ніг якої усунено ґрунт для нормальної праці й розваг та з рук якої вирвано всі засоби до виладовування накопиченої енерґії (просвіти, спорт і т. д.), не може всидіти зі зложеними руками. І... „друкує“ відозви, вибиває шибки, а потім ховається, поки знову не назбірається надміру енерґії.

Оце ті тріщини в замкненому кітлі, про які ми говорили в згаданій вище статті.

II.

Ми твердили також, що паперова ліквідація „Сель-Роба“ не є жадною ліквідацією. І справді „Сель-Роб“ не вигасає. Навпаки, він зміцнюється, лише в формі КПЗУ. До нього пхають і будуть пхати нашу сільську молодь власне цей надмір накопиченої енерґії і деякі неґативні почуття.

Бо в силу природи річей надвишка незужитої енерґії мусить шукати собі виходу (конспіративного, бо леґальні заборонені) як не через КПЗУ, то через УОН, а як не через них, то через дебоші, хуліґанство, а навіть через бандитизм.

Коли ми забалакали про ці явища нашого волинського життя, то тому, що вони в першу чергу розсаджують наше власне національно-суспільне життя. Діється це не з вини нашого суспільства. Відповідальність за згадані явища паде на когось іншого, бо все лихо має своїм джерелом позбавлення нормальних умовин життя і розвитку нашої молоді.

Природи не можна перехитрити. Так звані „співжиття“, „співпраця“, а по простому — хрунівство є нічим іншим, як перехитруванням природи: якщо не буде українських „Просвіт“, спортових товариств, шкіл і т. д. — то, мовляв, українська молодь піде до „стшельцуф“, „кулек млодзежи вейскей“, чужих спортових товариств, а бодай до ВУО, просвітянських хат.

А виходить зовсім інше: молодь іде в протилежні сторони. І цілковито природно: діти навіть цукорки випльовують, коли їм накидають їх силоміць. А тут не діти, а молодь, що вже читає і чимало знає.

Можна категорично сказати, що українську молодь нікому не вдасться спрямувати до неприродньої, себ-то ненаціональної мети. Причина дуже ясна. Волинська молодь давно вже пізнала цю мету. Адже були тут Горемики, Оскілки й інші. В новому виданні вона легко пізнає старі „твори“ й відвертається від них.

Тому ми на твердій суспільно-психольоґічній підставі твердили, що ведені на Волині від кількох років експерименти скінчаться фяском.

III.

Один з учених сказав, що психольоґія, як наука, стане на твердий ґрунт, коли вдасться застосувати до неї математичні формули. Знову солідні політичні діячі твердять, що політика без психольоґії не є жадною політикою, а знахарством і коновальством.

Коли навіть деякі польські публіцисти кажуть, що Польща не має національно-меншостевої програми (формули), то стосована на Воли-

ні „меншостева політика" (як і на інших українських землях) позбавлена найменшого натяку на які-будь наукові формули, на які-будь природні закони.

Мабуть, це положення освідомлюємо собі не лише ми. Бо маємо цікаве явище. В останніх часах доводиться чути з уст впливових чинників: „Що-ж, як настане заспокоєння, то, очевидно, будуть деякі можливости"...

Зовсім Столипинські слова: „Спочатку заспокоєння, а потім реформи". Цим словам не судилось здійснитися, бо вони несли в собі заперечення природніх законів. Навпаки, дали вони цілком протилежні наслідки.

Щось подібне маємо й на Волині: щоб „заспокоїти" молодь, зачиняють „Просвіти", забороняють спорт, не дозволяють на курси, свята, вистави, походи і т. д. Замість дати природній вихід стриманій енерґії, мінніше зачиняється замкнений котел. Звідси для експериментаторів несподівані, а для нас давно очевидні неминучі наслідки.

Сумніваємося, щоби ми переконали тих, що мають нехіть до льоґіки, психольоґії мас і стислих формул та воліють кермуватися почуттями й фантазією.

Але українське громадянство, розуміючи все те, повинно памятати, що наша молода ґенерація в небезпеці.

Senex.

Чсл. нота у справі довгів.

ВАШИНГТОН. (ПАТ). Посол Чехословаччини вручив у державнім департаменті ноту з вимогою відложення Чехословаччині сплати рати Злученим Державам, що припадає на день 15. грудня ц. р.

Фашисти й воєнні довги.

РИМ. (ПАТ). Велика Фашистівська Рада рішила звернутися до уряду із закликом заплатити в дні 15. грудня ц. р. рату воєнного довгу в сумі 24 міліонів лірів. Рада доручила урядові почати негайно переговори з урядом Злучених Держав, аби найближча рата, що припадає в дні 15. липня 1933, могла вже бути упривільнена на основі нового порозуміння у справі воєнних довгів. У новім договорі мають, розуміється, взяти під увагу зміну положення в Італії.

—o—

Конґрес не скасував проґібіції.

ВАШИНГТОН. (ПАТ). Внесений демократами законопроект про скасування проґібіції не здобув більшости 2/3 голосів.

Проти проґібіції.

ВАШИНГТОН. (ПАТ). Ґрупа демократичних послів у Каліфорнії має намір виступити з проектом зміни проґібіційного закону. Закон має уможливити продажу вина в Каліфорнії, де є вже багато міліонів ґальонів вина, приготовленого до продажі.

Не ориґінал а фальсифікат.

Хто підшився під фірму Павла Скоропадського?

Який місяць тому у цілому ряді другорядних краєвих і закордонних німецьких газет появилася стаття п. н. **„Повстання на Україні"**, а як її автор поданий **„Павло Скоропадський, б. гетьман України"**. М. і. ми отримали вирізки тої самої статті з таких двох газет: **„Авсcіґер Таґблят"** з 4. XI. і **„Дойтше Рундшау"** (Бидгощ чи пак Бромберґ) з 5. XI. Про ту статтю згадували ми вже в 264 ч. **„Діла"** з 28. XI. ц. р.

Написана вона дуже примітивно, а поважна головна теза статті: звязок світової кризи з відрізанням українського ринку — не найшла арґументації на ширшу мірку. Поруч із поверховними банальними фразами про вагу українського чорнозему, маємо у тій статті такі самі фрази про небезпеку більшовицької пропаґанди у світі й прокинення національної свідомости серед українських мас на Радянщині. Доповнює статтю жмінка інформаційного матеріялу і висновок: „Не можу докладно сказати, як більшовизм упаде, але одно є річю певною: при його упадку Україна гратиме важливу ролю".

Вся та частина статті — хоч вона публіцистично й політично дуже скромна, пересічна і хоч ніяк не стоїть на тому рівені, на якому повинна би стояти пресова заява б. голови держави, всеж вона бодай не має теж і компромітуючого характеру. Зате цілком компромітуючими автора тої статті є деякі її подробиці. Так нпр. зі здивуванням довідуємося, що правління Скоропадського скинули „більшовики" („als meine Herrschaft von den Bolschewiken gestürzt wurde..."); не знаємо, чи це й для справи самого б. гетьмана та взагалі гетьманців корисно перекреслювати зовсім факт існування Січових Стрільців, як національно-української боєвої сили в 1918 р., поминаючи вже те, що чейже не годиться аж так явно фальшувати історію. Дальше, називаючи ріжні існуючі українські політичні групи, автор вичислює „соціялістів під проводом Петлюри" і читач є пересвідчений, що Петлюра живе й головує українським соціялістам. Дуже немило вражає теж тон Вільгельма II.: **„у моїй провінції..."** і т. д.

Словом — враження із тої статті залишається у звеличника, чи завзятого противника б. гетьмана однаково прикре. Аж ось в одному з останніх чисел „Нової Зорі" читали ми заяву, підписану С. Шеметом, що б. гетьман Павло Скоропадський ніякої статті не писав і писанням статтей взагалі не займається. Сьогодняж отримуємо листа від д-ра Валльота, адвоката із Берліна, в якому він виступає, як „заступник гетьмана Павла Скоропадського в Берліні" та заявляє буквально ось що:

„Гетьман Скоропадський не є автором, не знає автора й не спонукав оголошення статті та її поширення, ані не згодився на нього. Отже річ іде про грубе фальшівництво". Д-р Валльот стверджує дальше, що ту статтю поширила аґенція „Дойтше Прессе-Корреспонденц" у Ганновері і що він покличе видавця тої аґенції проф. Оперманна до судової відповідальности за протизаконне поширення статті і за звязаний із тим поширенням фальсифікат.

Льояльно містимо заяву д-ра Валльота, будучи лише цікавими на вислід судової розправи: хто міг підшитися під фірму б. гетьмана, в газетній імпрезі, яка нікому особливих користей не приносить?!

„Російське ягня й український вовк".

УКРАЇНСЬКО-РОСІЙСЬКИЙ „ОКРУГЛИЙ СТІЛ".

Дискусія у російській еміграційній пресі на на тему українсько-російського порозуміння.

Російська еміграційна преса широко обговорює в остан. часі потребу російсько-українського порозуміння щодо будучого устрою земель нинішнього СРСР. Цю дискусію започаткував п. Е. Саблін у статті **„Україна й Росія"** у ч. 2726 париського **„Возрожденія"**. Автор, навязуючи до української незалежницької інформаційно-пропаґандивної акції серед чужинців, кидає думку скликати російсько-український „круглий стіл", який мав би вирішити „якого рода державний устрій нашої імперії міг би забезпечити її єдність і дати їй спокійне життя, господарський добробут і потрібну політичну силу". Автор вірить в реальний успіх таких зборів за „округлим столом".

Вірить у це теж п. Домбровський, який у 197 ч. варшавського щоденника „Молва" (б. „За Свободу") підтримує ініціятиву Сабліна у статті п. н. **„Округлий стіл"**. Він підходить до цієї проблеми ще більш ентузіястично і м. ін. пише таке: „Добре було б подумати про такий устрій російської держави, якого ідея могла б переконати чужинців і мешканців Росії, що здорово думаючі росіяни не мають наміру накидати їм чогось, чого вони не хотять прийняти, але навпаки щиро бажають спільно виготовити план такої системи, при якій усім дільницям Росії було б добре". Автор пропонує переводити такі збори за „округлим столом" у всіх центрах рос. й української еміґрації та „особливо в державах, що межують з Росією". Автор кінчає свої виводи покликом: „Чим швидше подамо собі руки, тим краще буде для справи визволення від більшовиків".

Зате п. Войцеховський у статті **„Три проблеми"** („Молва" ч. 199) гостро критикує ініціятиву п. Сабліна й її оборону п. Домбровського. Він уважає хибною, неактуальною і недоцільною ідею „округлого стола", за яким могли б засісти російські еміґранти та представники „української кольонії". Росіяни, мовляв, змагають до відродження „єдиної російської імперії", а для українських „сепаратистів" таке змагання є чуже. Тому „вони (українці) за круглим столом з нами не засядуть", а коли б навіть і засіли, то „крім бійки нічого не вийде". „Російське

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 8. ГРУДНЯ 1932.

ПРОСПЕР МЕРІМЕ. 22)

ВОВКУЛАКА.

Молода відповіла йому паленіючи і здавлюючи сміх:

— Візьміть собі його, пане,... але я вашого чобота зрікаюся.

„Пан" не дав собі цього двічі говорити:

Він хвацько клякнув перед молодою, зняв її маленький мештик з білого атласу і з червоним закаблуком, наповнив шампанським і випив так швидко і зручно, що ледви тільки половина виллялася на його одяг. Мешт ішов з рук до рук і всі панове пили з нього, але не завжди щасливо. Старий шляхтич випросив собі мешт як дорогоцінну памятку, а пані Довґелло казала покликати служанку, щоби доповнила тоалету племінниці.

По цьому тоасті слідувало ще богато інших і веселі гості так розгаласувалися, що мені не лицювало вже залишатися поміж ними довше. Я висмикнувся від стола, так що ніхто мене не завважав, і пішов відихнути на замкове подвіря; але й тут застав я не дуже зразкове видовище. Слуги і мужики, які мали пива і горілки вбрід, були вже здебільша пяні. Були вже тут сварки і розбиті голови. На майдані, сям-там качалися пяні без памяти, а загальний вид бенкету дуже нагадував поле бою. Я був дуже цікавий поглянути зблизька на народні танці, але проводили тут переважно зухвалі цигани, і я вважав незручним пхатися поміж цю голоту. Отже, вернувшись у свою кімнату, я читав якийсь час, а потім роздягнувся і хутко заснув.

Замковий годинник бив третю, коли я прокинувся. Ніч була ясна, хоч місяць був трохи заслонений легкою мрякою. Я пробував заснути знову, одначе не міг. Як звичайно у таких випадках, хотів я взяти книжку і читати, але не міг знайти поблизу сірників. Я встав і, мацаючи руками, зробив кілька кроків по кімнаті, коли нараз якесь темне, тяжке тіло мигнуло попри моє вікно і глухо впало в сад. Моїм першим враженням було, що це якийсь чоловік і я подумав собі, що це хтось із наших пяних упав через вікно. Я відчинив своє і поглянув; але не побачив нічого. Врешті, засвітивши свічку, я положився назад до ліжка і переглядав свій словник, аж доки не принесли мені мого чаю.

Коло одинацятої години я подався до сальону, де застав богато спущених очей і кислих мін: і дійсно, я довідався, що гості встали від стола дуже пізно. Ні ґраф, ні молода ґрафиня не показувалися ще. В половині дванацятої, після чимало злобних жартів, гості почали неґодувати, спершу потихо, а вкінці досить голосно. Врешті доктор Фребер зважився післати ґрафового прислужника, щоби застукав до дверей свого пана. Після чверть години прислужник вернувся, трохи схвильований, і повідомив доктора Фребера, що стукав більше як дванацять разів, але не отримав відповіді. Пані Довґелло, доктор і я зробили нараду. Неспокій прислужника заразив і мене. Ми всі трое разом із ним вийшли нагору. Перед дверима застали ми перестрашену служанку молодої ґрафині, яка запевняла, що мусіло статися якесь нещастя, бо вікно пані відчинене наостіж. Я з жахом пригадав собі це важке тіло, що впало в ночі попри моє вікно. Ми почали гримати у двері. Ніякої відповіді. Врешті прислужник приніс залізний дрюк і ми виважили двері... Ні! Не стає мені відваги, щоби описати те, що ми побачили. Молода ґрафиня лежала мертва на свому ліжку, з жахливо пошарпаним обличчам, з отвореним горлом, залита кровю. Ґраф щез і відтоді пропав за ним усякий слід.

Доктор оглянув страшну рану молодої жінки.

— Це не сталеве вістря завдало цю рану... — крикнув. — Це зуби!...

Кінець.

НАДЗВ. ЗАСІДАННЯ ЛІГИ ПРО РАПОРТ ЛЯЙТОНА.

ЖЕНЕВА, 6. XII. ПАТ. Надзвичайне засідання Ліги Націй радило над рапортом Ляйтонової комісії. В засіданні взяли участь усі держ. мужі, які є в Женеві в звязку із розброєними нарадами, під проводом Мекдональда й Еріота. Польщу заступав віцемін. Шембек.

Делегат Китаю Єн зясував домагання, яких здійснення Китай домагається від Зібрання. Домагання ці такі:

1) Щоби надзв. зібрання заявило, що Японія знасилувала пакти: Ліги Націй, париський та пакт 9 вел. держав, 2) щоби надзв. зібрання візвало Японію, аби забрала свої війська та розвязала Манджу-Куо і щоби надзв. зібрання заявило, що не признає цього уряду й не навяже з ним взаємин, 3) щоби надзв. зібрання згідно з текстом пакту опрацювало й оголосило можливо найскорше рапорт, який має бути полагодою справи.

Делегат Японії Мацука, згадуючи про манджурську державу сказав, що й інші держави поводилися в Китаю подібно як Японія. В 1927 р. підчас англійсько-китайського конфлікту В. Британія вислала туди свою фльоту, а Чемберлен сказав тоді, що В. Британія не може звертатися до Ліги Націй при полагоді тих труднощів. І Японія не бачить можливости, щоби Ліга Націй помогла їй в Манджурії. Мацука домагається, щоби ухвалу Ліги Націй можна було здійснити та щоби вона запевнила спокій на Дал. Сході.

МРЯКА ПРИПИНИЛА ПЛАВБУ.

ФРАНКФУРТ Н. М. 6. XII. ПАТ. Плавба на середущім Райні припинилася наслідком мряки, якої не тямлять від багато літ. Мряка залягла від кількох днів долину між Мангаймом і Кобленц.

НАРАДА 5-Х.

ЖЕНЕВА, 6. XII. ПАТ. Нині відбулася знову нарада 5-х, одначе не принесла нічого нового в положенні. Мін. Нойратові закомунікували пропозиції Америки в формулі, яку вчора нічно опрацювали знавці 4-х великих держав. Норман Дейвіс і Еріо висловили ще раз свої думки, а Нойрат на це заявив, що з огляду на нововитворене положення мусить порозумітися із своїм урядом. Дальші наради відложили до полудня.

ВИКЛАДИ У ВИС. ВАРШАВСЬКИХ ШКОЛАХ.

Ректор до студентів політехніки.

ВАРШАВА, 6. XII. ПАТ. Ректорат варшавської політехніки повідомив, що наука починається в середу 7. грудня та рівночасно висловив надію, що сподіється, що студенти будуть спокійні й вірні приреченню, яке зложили при іматрикуляції. Тогож дня починаються виклади у варшавському університеті.

—o—

13 УРЯДОВИХ ПРОЄКТІВ ЗАКОНІВ.

ВАРШАВА, 6. XII. ПАТ. У поодиноких соймових комісіях зложили 13 урядових проєктів законів, яких не полагодили на третій сесії сойму. Між проєктами є: проєкт закону про частинну зміну територіяльної самоуправи, про зміну закону про час праці в промислі та торговлі, проусп. обезпечення. Комісії не полагодили загалом 21 посольських внесень, а полагодили 11.

— **Самогубство польського старшини.** В Демблині покінчив самогубством поручник-обсерватор Фр. Гарліч.

— **Вбивства.** В селі Накло (пов. Перемишль) невідомий чоловік поранив господаря Петрицького тупим знаряддям у голову. Петрицький помер по дорозі до шпиталю. — У Сокалі побилися два злодії М. Урицький та Б. Бутрим. Бутрим згинув, ранений Урицький хотів ратуватися втечею, та його арештували. — У Ванівичах (пов. Самбір) найшли змасакроване тіло 9-літн. Анни Сарахманової. — У лісі біля Погорілок (пов. Ліско) застрілив хтось Каз. Рожанського.

— **Священик обманець.** У Варшаві при вул. Хлодній 12. жив засуспендований польський священик Бочковський. Коли він вимельдувався відтам, стали допитуватися за ним ріжні люди. Виявилося, що то пошколовані, які впали жертвою ріжних бюр посередництва праці. Ті бюра до заключування умов брали собі до помочи о. Бочковського, щоби його особа переконала легкодушних, що напевно дістануть працю. О. Бочковський впевняв там клієнтів, що дістануть добрі посади та брав від них гроші. За о. Бочковським розписали стежні листи.

— **Яблука з Америки.** Дістаємо нині комунікат про те, що Промислово-торговельна Палата у Варшаві (Зельна 50) веде розмови про привіз яблук з Америки до Польщі. Фірми, які не мають дозволу на імпорт яблок повинні до 10. грудня звернутись до згаданої Палати. Речинець телеграфічний!

— **Ріжні вістки.** На румунсько-болгарськім кордоні появились банди, які переходять румунський кордон і грабують. — Над Грацом перелетіла ескадра 6 літаків, приналежних до невідомої держави.— У Вильні панує епідемія крупу: шпиталі повні; в околиці недуга теж ширится. — Югославянський уряд з огляду на валютову крізу видав розпорядок, щоби всі студенти на чужині вернулись до 15. грудня до краю; у Франції та Австрії таких студентів поважне число. — Шведський король Ґустав V. святкує 8. ц. м. 25-ліття свого панування. В усій Швеції будуть окремі свята з цієї нагоди. —

— **Відкликані вечорниці.** Кооператива Українських Студентів Високих Торговельних Шкіл **„Торговельник“** у Львові повідомляє, що заповіджені Традиційні Андріївські Вечорниці на день 10. грудня 1932 р. не відбудуться. — Виділ.

— **Концертове Бюро Тікра** повідомляє, що в пятницю 9. ц. м. відбудеться у салі польського Муз. Т-ва у Львові концерт визначного пяніста, одного з чотирьох учнів Падеревського, Зиґмунта Дигата.

— **Подяка.** Головна Управа Т-ва українських робітниць „Будучність“ складає щиру подяку всім Вп. Паням і ПП. Студенткам за жертвенний труд у збірці на будову дому українських робітниць дня 27. XI. 1932.

— **Справлення помилок.** У вчорашньому (271) числі „Діла“, у статейці **„В добі розброєння“** випав підзаголовок **„Розброєння і дійсність“**. У тій самій статейці у реченні „Воєнне летунство заборонене версайським договором“ вилетіли перші слова: **„В Німеччині“**. Останнєж речення тої замітки втратило всякий глузд через видрукування слова „чужої“, замісць „малої“.; має бути: не маємо права думати про будову хочби й малої воздушної фльоти...“ В нинішньому числі (272) на 3. стор. переставлено титули статтей „Відкриття богослужебної каплиці у Львові“ та „Підкарпатські діти в честь Лисенка“.

—o—

Із судової салі.

ВЕЛИКОДНІ ЛЕТЮЧКИ ПЕРЕД СУДОМ У ПЕРЕМИШЛІ.

Після відчитання акту обвинувачення приступлено до допитів обвинувачених.

Перший зізнає *Олександер Матла*. До вини не почувається. З переконання є націоналіст, однак до Організації Українських Націоналістів не належить, летючок нікому не давав. Це, що зізнав у поліції, є неправдиве, а вимушене биттям і дальшими погрозами. „Били мене по пятах ґумою, по ухах, по цілім тілі, по лиці, копали, виривали волосся і так мене присилували потверджувати те про що мене питали на підставі попередніх зізнань Ґумовського. Вже в часі судового слідства брали мене на поліцію і коли аґент Ковбінський, зв. „фаєчка“, вів мене на поліцію, грозив мені, що колиб я змінював мої зізнання, то ще і від нього дістану“. При ревізії у обв. нічого не найшли. На запит прокуратора подає, що ідеольоґією Укр. Нац. є здобути незалежну Українську Державу. На дальші запити прокуратора, якими засобами йде до тієї цілі, подає, що працею серед народу і дорогою революції дійдеться до незалежности Української Держави.

Другий обв. *Ярослав Ґумовський*. До вини не почувається. З переконання він націоналіст, одначе до Організації Укр. Нац. не належить. Шість летючок одержав від знайомого студента фільософії, якого назвища виявити не хоче. Летючки, на думку обв., не містять в собі нічого каригідного, зокрема не мають характеру противдержавних, бо головно звернені проти СРСР, а уступ про „окупацію Польщі“ і „значення кровою польського панування на українських землях“ є тільки критикою істнуючого фактичного стану. Ті летючки передав обв. Захаревичеви, щоби роздав між ближчих знайомих. До приналежности до ОУН признався виключно з причини побоїв поліцією, яка била його до крови, а обвинувачений, користаючи з неуваги поліції в два дні по тих побоях, передав дві закровавлені хустинки, на яких є кров з того побиття, своїм родичам, які достарчили ці хустинки обороні для переведення з них доказу. В суді зізнав при першім переслуханні як на поліції, бо поліція загрозила, що маючи право передержувати його а навіть зацитувати кожночасно зі суду протягом 3 місяців, як схоче змінити свої зізнання. Обв. довіряючи цій погрозі мовчав іще 3 місяці і щойно опісля відважився свої зізнання, вимушені на ньому, відкликати. Вже після того, як почалося слідство, поліція двічи забирала обв. зі суду на

нові допити й тоді обв. вказав на своїх товаришів як на злогадних членів Юнака, бо боявся дальших побоїв.

Після полудневої перерви зізнавав *Кость Арпад зв. ім. Березовський*. На поліції відмовив всяких зізнань. Є симпатиком ОУН, одначе до цієї організації не належить. Думає, що для здобуття незалежности Української Держави треба працювати шляхом революції, та не погоджувався з деякими актами терору. Інших обвинувачених знає, одначе не знає нічого про їх приналежність до ОУН. Ні вони його, ні він нікого з них не вербував до ОУН.

Богдан Мартинюк. До вини не почувається. Пояснює свої зізнання в поліції, як вимушені погрозами і биттям. Подає точно, як йому не давали цілими ночами спати, як його побив тайний аґент, як його передержували в окремій келії військової жандармерії, здається тому, щоби рани загоїлись, заки обв. переведуть до суду. До ОУН не належав і не знає чи хто з обвинувачених до тої організації належить. Є націоналістом з переконань. Політикою не займається, бо не мав на це часу. Перед арештуванням мав дві лекції та був елевом муз. консерваторії, а це абсорбувало йому весь час.

Останій з обв. зізнає 19-літній, доволі інтеліґентний сільський хлопець *Михайло Захаревич* з Завадова коло Яворова. До ОУН не належав; мав охоту вступити до ОУН, щоби причинитися до створення незалежної Української Держави в СРСР, яка закріпостила Україну. Як мало ОУН поступати в Польщі, аби здобути українську державність, цього не знає. З іншими обвинуваченими не сходився. Від обв. Ґумовського одержав шість летючок, які роздав в Щеплотах і в Завадові знайомим та одну заліпив коло церкви а одну лишив собі. Не намовляв нікого до ОУН, лише до Луга. В поліції зізнав інакше бо його била в Завадові поліція. Обіцювали йому гроші, як признається, а коли не признавався, його били.

В год. 9. вечором розпочалося доказове поступовання.

Переслухали кількох свідків на обставини роздачі або розліплення летючок обв. Захаревичем в Щеплотах і Завадові. Оборона та прокуратор зголосили низку внесень, а то оборона дотично неґативних вислідів ревізії у обв. Матли та дотично побиття обвинувачених (з виїмком Березовського) при поліційних переслуханнях. Прокуратор поставив внесення на засягнення від слідства і експертизи в воєвідстві дотично нелеґальности та цілей Юнака і на ствердження, що УОН видало інструкцію дотично їх толкування, що в поліції побоями вимусили їх зізнання, а також цілий ряд поліційних функціонарів на ствердження, що обвинувачених зовсім не били та що попризнавались свобідно і добровільно. В год. 9. вечором суд відложив розправу і вирішення цих внесень до найближчого дня.

Дописи.

СТАНИСЛАВІВ.

Праця робітничого університету. Станиславів дочекався на робітничий університет! Ця радісна подія мусить ентузіязмом наповнити кожного, хто здає собі справу з ваги такого діла. Розуміється, не є це ще цілковито оформлена інституція, але перші кроки в цьому напрямі вже зроблено; решта прийде з часом. Найважніше, що розпочалася вже праця. Саме в неділю 27. XI. п. р. відбулися перші виклади в робітничому університеті, зорганізованому з ініціятиви Т-ва „Зоря“ і „Ремісничо-Промислова Бурса“. Праця подумана в цей спосіб, що рівночасно в чотирьох підміських читальнях „Просвіти“ і двох товариствах у середмісті відбуваються кожної неділі і в кожне греко-кат. свято виклади, які опісля відповідно чергуються. Ця планова, безперервна праця є незвичайно позитивним явищем у нашому житті. Одно, що дається завважити — це те, що головний натиск положено на освідомлення міщанства, залишаючи на боці робітників і міський пролетаріят. Одначе, думаємо, що набутий досвід сам спонукає орґанізаторів цього дуже корисного діла внести тут в ходом часу деякі коректури. На цілий місяць грудень зложено вже програму праці, на яку складаються виклади 12 прелеґентів. Теми викладів дуже цікаві. Викладають: 1) о. д-р В. Василик: Розвязка життєвих питань в освітленні християнства; 2) д-р І. Велигорський: Значіння книжки для середнього стану; 3) проф. Н. Данищ: Нова шкільна реформа в углядненню фахового шкільництва; 4) інж. В. Зубрицький: Технольоґія для ремісників; 5) о. д-р В. Кушнір: З ремісничих проблем; 6) проф. М. Лепкий: Роля української літератури у формуванні міщанства; 7) проф. Мучичкин: Дер-

З мистецького руху.

II. Виставка Образів У. Т. П. М.

Українське Товариство Прихильників Мистецтва, за спілку з Науковим Товариством ім. Шевченка, влаштували малярську виставку.

Приняла в ній участь група бувших учнів О. Новаківського „Руб", сам О. Новаківський, деякі „парижани", деякі члени варшавського гуртка „Спокій" та трохи добровольців зі Львова та околиці. Разом 26 авторів з 185 експонатами — більш менш половина з числа учасників і експонатів I. Виставки У. Т. П. М. у минулому році.

За вийнятком О. Новаківського, який святкує тепер 60-ліття своїх уродин, та кількох „середняків" (щодо віку) — сама молодь, так сказати б наш „молодий і багатонадійний мистецький молодняк".

Правда з більшістю учасників теперішньої виставки ми вже знайомі; придивлялися їх першим крокам, слідкували за їхнім розвитком. Тепер можемо тільки доповнити дотеперішні помічення.

Отже „Руб". Невідомо чому так названа група мистців, яких перші спроби обмежувались колись до ентузіястичного наслідування творчих манифестацій їхнього вчителя О. Новаківського.

За якийсь час від першої їх виставки в сальці Академічного Дому досі, вони в цілому й поодиноко, пережили різкий емансипаційний фермент. Дехто шукає власних доріг, дехто відбився від гурту і або найшов себе або заробіток і „ради хліба куса вирікся Ісуса". Але є й такі, що завзятістю і працею надолужують помітні недостачі таланту й мистецької освіти.

Тому то приємною несподіванкою для тих, що були на першій виставці УНТПМ. Є на цій виставці дорібок *Степана Луцика:* на жаль, розвішення його бравурних і експресивних етюдів у темному передпокою виставки позбавляє глядача змоги перевірити кольористичні вальори оставнього етапу розвитку цього, щойно тепер багатонадійного маляря.

Подібну несподіванку зробив нам *Гриць Смольський*, на якого, правду кажучи, ми не покладали великих надій. Дивлючися на його свіжий в кольориті й непоганий у рисунку та виразі „Автопортрет" і низку нових етюдів та композиційних студій (за вийнятком хіба того фатального „Гуцула" — якого графічному оформленню не відповідає сутуга, олійна техніка) переконуємося до чого може довести амбіція й зусильна праця над собою.

Грізний суперник свого вчителя, вийнятково талановитий *Михайло Мороз*, що в малюванні води досягає певного рівня віртуозности, виставив рішучe за багато. Велика скількість обемистих етюдів, у яких не все дає собі маляр раду з бездушною матеріяльністю олійної фактури, притолочує ті з поміж них, що створені в моменти справжнього творчого натхнення, досягають суто-ґалерійного рівня, а вміло підібрані, моглиб залишити у глядача незатерте враження. На жаль брак селекції пошкодив на цій виставці не тільки одному Морозові.

Цікавими є урбаністичні імпресії *Антона Малюци*, цікаві з анекдотичного боку „дружні шаржі" й карикатурні монтажі *Романа Чорнія*, застановляють глядача нарешті кубо-футуристичні експерименти *Володимира Гаврилюка*.

На особливу увагу заслуговують композиційні спроби молодого не тільки роками, а при тому інтеліґентного маляря *Володимира Ласовського*. Зпоміж членів „Рубу" відійшов він найдалі від свого вчителя й імпресіонізму і, здається, сягнув найглибше. На підложі кубо-монументалізму снує він свої символи й моделює свої портрети та „жанри" типу трансцедентальних жанрів колишнього Пікаса та Олі, саля заповнена етюдами і студіями маляря-ювилята *Олекси Новаківського* опанована всевладно постаттю бл. п. О. Барвінського, позатим дає уявлення про змагання маляря настигати за поступом модерного мистецтва.

Северин Борачок, акліматизований парижанин, зайняв своїми експонатами цілу салю. Поруч *Миколи Кричевського*, є він на цій виставці представником тої вітки пост-імпресіонізму, що зрікаючись імпресіоністичної безпосередности й свіжости кольориту, намагається вникнути в глибину моделя, без огляду на те, чи це буде людське обличча, спина, архітектура чи мертва природа. Одним-одиноким експонатом заступлена, на жаль, незвичайно цікава і глибока творчість *Соні Зарицької* („Материнство") тоді, як рішучe забагато місця зайняли вульґарні в тоні та ділетантські в композиції пейсажі *Третякова* та портрети *Перебийноса*.

З членів варшавського „Спокою" виступили зі своїми справді „спокійними" картинами мистці *Петро Мечик* та *Ніл Хасевич*. Програмовий квієтизм при безпрограмному підглядінню варшавських мірнот, затирає індивідуальні грані тих як не як культурних мистців. Зґадатиб ще „притонні" ілюстрації-анекдоти *Климка* та каліґрафічні темпери *Стефановичевої*... на зразок П. Холодного.

Різьбу репрезентує одинокий *Сергій Литвиненко* й то далеко не найкращими своїми працями.

Цілість виставки далека від мистецької ревеляції. Перевага етюдів, недостача домінанти, при фатальному поміщенні й ще фатальнішому розміщенні експонатів, брак селекції внаслідок чого якість уступила перед скількістю, викликає загальне, не всіми експонатами заслужене, почуття пересічности і... пульги. *М. Голубець.*

Відгук львівських галабурд.

Арешти й кари у Львові та у Варшаві.

До тих провідників польської ендецької молоді, яких уже раніше арештували у Львові, долучилися ще два, за якими поліція розписала навіть стежні листи: це Матлаховський і Мацелінський. Вони зголосилися до прокуратури і там їх негайно арештували під замітом накликування до вуличних галабурд та організування нападів. У слідчій вязниці перебуває яких 20 польських студентів. 185 осіб, у тому числі 90 студентів, покарали грошевими карами й арештом в адміністративній дорозі; призвищ тих покараних ані висоти кари влада не оголосила.

Справу всіх вмішаних до останніх демонстрацій трактують, як провину кримінальної натури, визначивши відповідного прокуратора й слідчого суддю. Д-р Грабик (з „Кур. Львовского") і тов. внесли спротив проти слідчого арешту, але суд цей арешт затвердив. Боронити арештованих будуть д-р Перацький і д-р Живіцький.

Зокрема поліція старається вияснити справу пожежі трибуни „Гасмонеї"; буцім то вже знають безпосередніх винуватців.

Окреме слідство ведеться проти студента Заморського, якого нібито „жиди" були вже „забили" на вул. Коперника, та який — як остаточно показалося — сам себе ранив якоюсь петардою, яку ніс для невідомих цілей у кишені, та яка йому серед юрби несподівано у кишені вибухла. Він довго вдавав „героя", аж поки судово-лікарська комісія не ствердила, що рана на руці й шиї не походить ні від кулі ні ножа і що в шиї застряг кусничок бляхи. Тепер того „героя", відомого вже з процесу д-ра Томашевського, всі орґанізації відпекуються; ендеки впевняють, що він є членом санаційного „Леґіону молодих", а цей останній спростовує, що Заморський ніколи туди не належав ані не належить. Був членом корпорації „Белльона", але за нечесні діла два роки тому викинули його відтіль...

Варшава бореться з антисемітськими виступами дуже енерґійно. З 36-ти студентів, які стали вчора перед старостинським судом у Варшаві засудили дальших 7 студентів по 2 місяці вязниці без заміни на грошеву кару, двох на 2.000 зол. з заміною на 2 міс. вязниці, решту звільнили. Ґімназіяльним ученикам, яких притримали серед варшавських вуличних галабурд, грозить викинення з ґімназії.

ТРОЦЬКИЙ НЕ ВИСТУПАВ ПРОТИ СТАЛІНА.

ДІНКІРХЕН, 6. XII. ПАТ. Троцький заявив на письмі, що ніколи не виступав гостро й зачіпно проти Сталіна. В дальшій части Троцький висловився з великим признанням про гостинність данців.

ЗНИЖКА ПЛАТЕНЬ АМЕРИКАНСЬКИХ М. СЛУЖБОВЦІВ.

НЮ-ЙОРК, 6. XII. ПАТ. Міська влада постановила ввести як першу точку ощадностевої програми редукцію платень міських службовців на заг. суму 20 міліонів дол.

—o—

НОВИНКИ

— **Ювилей Маслосоюзу.** Для вшанування 25-літньої праці Краєвого Молочарського Союзу „Маслосоюз" відбудеться у Львові в дні 13. грудня 1932 р. Ювилейне Свято Молочарської Кооперації з такою програмою: I. В год. 8. рано відправиться в архикатедральній церкві св. Юра а) благодарственне богослуження, б) поминальне богослуження за померших членів. II. В год 9. 30 посвячення забудувань „Маслосоюзу" при вул. Бартоша Ґловацького ч. 23. III. Ювилейні надзвичайні Загальні Збори Краєвого Молочарського Союзу „Маслосоюз", кооп. з обмеж. відпов., відбудуться в год. 10.30 з таким порядком: 1. Відкриття Зборів. 2. Вибір Президії. 3. Відчитання протоколу установчих Загальних Зборів Союзу. 4. Привіти. 5. Історичний перегляд діяльности Союзу в роках 1907—1932 — виголосить голова Н. Ради „Маслосоюзу" інж. Юліян Павликовський. 6. Напрямні праць Союзу при започаткуванні другого чвертьстоліття — дир. інж. Андрій Палій. 7. Закінчення. Право участи в ювилейних Загальних Зборах мають усі члени „Маслосоюзу" через умандатованих повновласників, делегати запрошених установ та запрошені гості. — Надзірна Рада Краєвого Молочарського Союзу „Маслосоюз": **Інж. Юліян Павликовський,** голова; **д-р Микола Рибак,** секретар.

— **Свято „Просвіти" у Львові.** В найближчу неділю, 11. грудня ц. р., відбудеться в салі Музичного Інституту ім. Лисенка у Львові Свято Академія в 64-і роковини „Просвіти". Початок точно в год. 12.15 впол. Свято це влаштовує філія Т-ва „Просвіта" ім. Шевченка на Львів-місто при співучасти хору питомців Духовної Академії під орудою В. Жолкевича, двох хорів під орудою Дмитра Котка, просвітянського хору під орудою В. Осташевського та солістки Оксани Согорівної. Дівочий гурток знесінської читальні виведе вязанку гагілок під проводом д-ра Бариляка. Святочну промову виголосить голова Т-ва „Просвіта" д-р Іван Брик. Докладніша програма в афішах. Білети в ціні від 2—0.50 зол. можна вже дістати у книгарні „Просвіти" (Руська 1), а в неділю від год. 10.30 при касі. Чистий дохід з Академії призначений на культ.-освітньо-виховну роботу на тереі Львова і його передмість. З уваги на ціль Академії, на добірну її програму й виконавців, а вкінці на дуже низькі ціни білетів, треба вірити, що все свідоме громадянство Львова зійдеться численно на це свято, щоби гідно звеличати память великої історичної хвилини.

— **З Музею Визвольної Боротьби України у Празі.** Відозва Музею у справі будови Українського Дому у Празі находить всюди жвавий відгук. Українські культурні товариства у Празі одно за другим ухвалюють постанови про жертви. Деякі товариства передають усю свою готівку. Звіт про перші жертви буде оголошений незабаром. Видавництво Української Молоді у Празі передало Музеєві на Український Дім десять долярів і закликає всі українські видавництва скласти не гаючись і свою жертву. Союз Українських Пластунів Емігрантів передав 100 чеських корон і зарядив збірку на ту ціль серед пластової молоді. Гроші надсилати на адресу директора Музею проф. Д. Антоновича: **Prof D. Antonovyc, Praha-Nusle, 245, C. S. R.**

— **З театру.** У Великому Театрі у Львові в середу, 7. грудня, год. 8.15 веч. IV. Симфонічний концерт однорукого пяніста Павла Віттенштайна. Віділграє він із орхестрою фортепяновий концерт Моріса Равеля на ліву руку. Крім того виконає Ігора Стравінського „Жар-Птицю". — Від четверга 8 грудня даватимуть по знижених цінах оперетку Офенбаха „Орфей у пеклі".

— **Нахил до теольоґічних студій** проявляють останніми часами деякі наші земляки у Німеччині. У Мінстер студіюють теольоґію д-р Д. Олянчин, колишній асистент Українського Наукового Інституту і А. Власів. У Мінхен студіюють теольоґію В. Андрушків і М. Гоцій. Деякі із них мають уже за собою цілі роки студій в ріжних вищих школах Німеччини

ягня не може пастися поруч з українським вовком" кінчає мелянхолійно п. Войцеховський, слушно вважаючи, що „єдину неподільну російську імперію" можна будувати тільки руками російських „неділимців"...

Думка „округлого столу" для росіян і українців безумовно цікава, але виключно як проба протверезіння деяких російських лібералів чи може лише романтиків, що зовсім легковажити українців і „відбудовувати" Росію в її старих границях це справа щонайменше складна і ризиковна. Очевидно, що ставити „округлий стіл" відразу на площині „єдиної російської імперії", це квадратура кола. Це доказує лише неповажний і дійсно дуже наївний підхід до проблеми російсько-українських відносин, підхід, в якому не лише політичні самостійницькі змагання українців, але й само їхнє істнування як окремої нації є зовсім заперечуване. Щож до „московського ягняти й українського вовка" — то це ревеляційна новина, яка годиться лише до гумористичного журналу.

—o—

З церковних справ.

Єзуїти східного обряду.

На Волині, Поліссі й у Виленщині працюють від кількох літ на унійній ниві м. ін. також оо. Єзуїти східного обряду. Східна (греко-кат.) галузь того чернечого Чину істнує вже довший час, але щойно тепер цей факт знайшов свій зовнішній вислів також і в домівці управи цілого Чину, бо при резиденції генерала Єзуїтів о. Ледоховського влаштували каплицю гр.-кат. обряду св. Володимира. — Думка про таке східно-західне чернече життя, яке репрезентують східні Єзуїти, вийшла від папи Пія XI. в 1924 р. Ще того самого року перейшло на византійсько-словянський обряд двох священиків-езуїтів, які почали душпастирську працю у Виленщині. В 1925 році зросло число Єзуїтів східного обряду на 5, а вже в 1926 р. отворили окремий новіціят для Єзуїтів східного обряду з 6 новіціями. Два роки пізніше (1928) передав виленський архиепископ Яблжиковський оо. Єзуїтам уніятські парохії у своїй архиепархії. — Чисельний стан Єзуїтів византійсько-словянського обряду при кінці 1930-го року був такий: 9 священиків, 34 схолястиків і 8 братів.

Перед Собором православної церкви в Польщі.

В днях 30. XI. і 1. XII. відбулися в апартаментах православної митрополії у Варшаві засідання комісії порозуміння у справах, звязаних зі скликанням Православного Собору в Польщі. В засіданнях брали участь: митрополит Діонізій, архиепископ Олександер, архиепископ Олексій, волинський воєвода Юзефський, директор департаменту мін-ва освіти Фр. Потоцький і начальник меншостевого виділу в мін-ві внутр. справ Г. Сухенек-Сухецький. Наради торкались у першу чергу управильнення маєткових справ православної церкви в Польщі.

Відкинули скаргу.

Суд у Гродні, що розглядав скаргу римо-кат. епископату дотично ревіндикації 23 православних церков враз з їх маєтками, відкинув скаргу. Це рішення суду викликало в кругах православних помітне враження.

Смердючки у львівських кінах.

Вчора ок. 8. год. веч. у всіх першорядних львівських кінах якісь люди кинули між публику смердючки, так, що напр. у кіні „Палас" і „Касіно" треба було на якийсь час перервати сеанс і вивітрити салю. Смердючки вкинено у кінах: Аполлью, Атлянтік, Касіно, Коперник, Палас, Марусенька і Стилевий.

—o—

Помер Ґустав Маєрінк.

БЕРЛІН. (ПАТ). Помер тут у 66 році життя в зовсім недузі знаний німецький письменник Ґустав Маєрінк, автор багатьох повістей і новель фантастичного й окультистичного змісту („Ґолем", „Кабінет воскових фігур" і ін.).

—o—

Бурі в північній Італії.

РИМ. (ПАТ). З цілої північної Італії надходять вісти про бурі, обривання хмар і метелиці, що спричинили виливи потоків і рік, засипання снігом доріг у гірських просмиках, підмиття залізничих торів і т. д. Також у полудневій Італії переходить хвиля непогоди і нагальних вітрів.

Доразовий суд у Львові за шпіонажу.

Вже вчора подали ми вістку про наглий суд над членами шпіонської організації, що відбудеться в середу 7. ц. м. у Львові. На лаві обвинувачених засядуть: Максиміліян Ланьцут, б. австр. підофіцир, тепер промисловець і збіжевий купець, зам. при вул. Стрийській, Віктор Шнуровський, абс. школи летунів у Скнилові, б фаховий старшина і Людвик Вернер, власник радіотехнічної робітні при вул. Клепарівській 32. Всім їм грозить кара смерти. Розправа буде тайна. — Інші особи, вмішані в цю аферу, відповідатимуть перед звичайним трибуналом.

Доразовий суд над учасниками нападу у Городку Яг.

„Ґаз. Пор." подає: „Слідство, ведене у справі нападу на почту у Городку Ягайлонськім наближується до кінця, при чому устійнено вже цілу низку подробиць. Зібрані матеріяли й спішно ведене слідство дають можливість перевести *розправу перед доразовим судом вже в найближчу пятницю або суботу.* Арештованих винуватців нападу на почту перевели до вязниці у Бриґідках до диспозиції прокуратури окружного суду. Слід підкреслити у звязку з вислідом дотеперішнього слідства, що *всі винуватці* нападу на почту у Городку Яг. є відомі, а їх більша частина находиться вже в руках влади безпеки".

З дальших виводів виходить, що „виконавці нападу оперували великими засобами, значною скількістю замаховців і мали знаменито приготований відворот з почтового будинку". Наприкінці той часопис заповідає, що „подробиці самого нападу на почту звучать ревеляційно".

Очевидно, що всі ці інформації повторюємо на виключну відповідальність згаданої польської ґазети.

Відкриття богослужебної каплиці у Львові

при вул. Потоцького ч. 95.

НЮ-ЙОРК, 7. листопада. (Вл. кор.) Милу несподіванку мали вчора українські слухачі радіопрограми базару „Сурма" зі стації WOV з год. 9. рано, коли почули цілу громаду діточих голосів, чи то поодиноко, чи хором, як вони виконували діточу оперу Лисенка „Коза Дереза". А ще миліше було довідатися, що оперу грали українські діти, котрих батьки приїхали із Закарпаття і зорганізувалися в грецько-католицькій церкві при 13 вулиці в Ню-Йорку. Оперу підготовив і дітьми управляв гром. Гнат Палажій, учитель при цій церкві, фортепяновий акомпаніямент мала п-а Аделя Кіселяк, учителька музики, донька закарпатського священика з Бруклина. І діти, яких було 42, і дириґент, з походження галицький українець, і акомпаніяторка були дуже вдоволені із свого першого попису й обіцяли дати ще другу програму слідуючої неділі з тоїж самої стації і в тій самій годині. — Короткий реферат, виголошений управителем стації по англійськи, пояснив невидимим слухачам, що це програма в українській мові, влаштована в честь Миколи Лисенка з нагоди 20-их роковин його смерти, а при цій нагоді розказав, чим Лисенко важний для української нації, коли його вплив сягає аж на Закарпатську Русь, що тепер у Чехословаччині. — Якби не дивитись на оту програму, а всеж таки серце радіє, що українські діти закарпатських родичів відспівали оперу чисто українською мовою, як у Лисенковім оригіналі, змінивши лише подекуди вимову слів (там де „і" переходить на „о", прим. „ножка" замісць „ніжка" і т. п.). Програма була проголошена наперед і в „подкарпатско-русских" газетах.

Підкарпатські діти в честь Лисенка.

Комітет будови церкви СС. Василіянок при вул. Потоцького 95 побіч праці над здвигненням храму підняв рівночасно і другу працю — релігійно згуртувати мешканців Вульки, Кульпаркова та горішньої части дільниці Новий Світ, а також уже тепер подбати про заспокоєння душевних потреб наших будучих співпарохіян у тісних забудуваннях при вул. Потоцького 95.

До такого благородного почину, що вийшов саме зпоміж робітничих членів нашого Комітету, прихильно поставився Ігуменат монастиря, а Високопреосв. Митрополит дав дозвіл та своє благословення на відкриття богослужебної каплиці, наділяючи її правами публичної молитовниці, у якій вислухана Служба Божа є вже сповненням недільного обовязку кожного християнина.

Торжественного відкриття молитовниці при вул. Потоцького 95 довершить Преосв. епископ-помічник Іван у неділю 11. грудня 1932. В тім дні в год. 10. передпол. відправиться торжественна архієрейська Служба Божа з Божим Словом, яке до зібраних вірних виголосить Преосв. д-р Бучко. **Починаючи від 11. грудня постійно в год. 10. кожної неділі та кожного свята буде там відправлятися Служба Божа з проповідю.**

Нехай-же в дні 11. грудня, в дні відкриття нового місця на Славу Бога та напередодні свята св. Ап. Андрея і світлих іменин нашого улюбленого архипастиря та митрополита полинуть до Всевишнього горячі молитви нової церковної громади українців міста Львова, як найкращий дарунок привязаних дітей до Свого Батька.

На архиерейську Службу Божу в дні 11. грудня, а також до участи в недільних та святочних богослуженнях на будуче, всіх вірних цієї части Львова запрошує Комітет будови церкви СС. Василіянок у Львові, як тимчасовий Парохіяльний Комітет.

—o—

жаний устрій держав, де живе український нарід; 8) проф. Л. Макогон: Виховні проблеми ремісництва; 9) проф. І. Повх: Товарознавство для ремесла і промислу; 10) інж. Семенчук: Суспільна економія; 11) проф. І. Тигор: З гігієни щоденного життя; 12) проф. О. Целевич: З історії українського ремісництва і міщанства.

„Брацтво св. Миколая". Істнує у Станиславові товариство — „Брацтво св. Миколая", товариство самодопомогове у випадках слабости і смерти членів, також з деякими ціллями культурно-освітніми. Гуртується в ньому найбіднійший елемент міста: сторожі, денні зарібники, служниці і т. п. На це товариство мало хто з української інтелігенції звертав увагу. Тимчасом це дуже важливий пост, коли йде про поглиблення і поширення національної свідомости серед міського пролетаріяту. Тому передовсім ініціятивна група Т-а „Зоря" і „Ремісничо-Промислова Бурса", що взялася за організацію робітничого університету, повинна чим скорше у круг своєї діяльности втягнути також і „Брацтво св. Миколая". Вложений труд оправдається в дуже короткому часі

СПОРТ.

МИСТЕЦТВА У. С. С.

Перший сезон копаного мяча, зорганізований Українським Спортовим Союзом у Львові, закінчений. Дружини львівської округи вложили в той спосіб і свою цеголку в розбудову й організацію тої ділянки спорту.

По кінець сезону зголошено до Субреферату копаного мяча 150 грачів; змагань за мистецтво розіграно 30, з котрих одні зовсім уневажнено. Крім цього дружини розгривали й товариські змагання, але тому, що управи дружин не подали досі точних звітів, то й Субреферат їх подати не може. Суддів за цілий час мистецьких змагань було 7, одначе переважно до диспозиції колегії суддів стояло лише 4 суддів. Суддів на товариські змагання колегія не визначувала, тому, що мала скількість суддів була і так перетяжена змаганнями за мистецтво.

На найближчий сезон важною справою буде організація змагань в округах поза Львовом. Покищо конкретно поставлена справа з підльвівською округою. До організаційного референта зголосилося вже шість дружин з підльвівських сіл, які вже на весну почнуть змагання за мистецтво своєї підокруги.

Нижче подана для повного образу офіціяльна табеля змагань за мистецтво У. С. С. На жаль, Субреферат був змушений верифікувати вісім змагань і з ріжних причин не признав вислідів „із зеленої мурави". Тут належать: чотири змагання Мети (зі Соколом IV., Чорноморцями і два з Тризубом), які зверифіковано як 3:0 в некористь Мети за участь неуправненого грача в Меті, одні в некористь Тризуба (з Чорноморцями) за участь незголошеного змагуна, одні в некористь Мети (зі Соколом IV.) за покинення грища цілою дружиною, одні в некористь Сокола IV. (з Дніпром) за те, що Сокіл IV. не виконав доручення Спортової Ради, яка зарядила повторення змагань, котрі вправді відбулися, але неформально. Вкінці одні змагання: Чорноморці — Сокіл IV. уневажнено і доручено їх повторити, а що після змагань не повторено, а крім цього обі ті дружини не заплатили в означенім речинці вкладок до У. С. С., змагань цих цілковито не признано, так, що в табелі фігурують Сокіл IV. і Чорноморці з девятьома грами.

Вислід змагань за мистецтво такий:

Назва клюбу	Тризуб	Сокіл IV.	Дніпро	Чорноморці	Мета	У. Р. С. К.	Розіграно	Виграно	Програно	Реміс	Добуті	Страчені	Добуті	Страчені
Тризуб		7:0	4:0	0:3	3:0	4:0	10	8	1	1	33	8	17	3
		4:3	5:1	1:1	3:0	2:0								
Сокіл IV.	0:7		5:0	3:2	3:0	1:0	9	6	3	0	25	18	12	6
	3:4		0:3	0:0	3:0	7:2								
Дніпро	0:4	0:5		1:2	4:2	5:1	10	5	4	1	24	21	11	9
	1:5	3:0		1:1	2:1	7:0								
Чорноморці	3:0	2:3	2:1		3:0	1:2	9	4	3	2	16	12	10	8
	1:1	0:0	1:1		1:4	2:0								
Мета	0:3	0:3	2:4	0:3		4:1	10	2	7	1	11	23	5	15
	0:3	0:3	1:2	4:1		0:0								
У. Р. С. К.	0:4	0:1	1:5	2:1	1:4		10	1	8	1	6	33	3	17
	0:2	2:7	0:7	0:2	0:0									

ЗА КОРДОНОМ.

ДІССЕЛЬДОРФ. Голяндія — Німеччина 2:0 (2:0). 50.000 видців. Несподівана виграна голяндської репрезентації у змаганнях копаного мяча.

ПАРИЖ. Полуднева Німеччина — Париж 5:2 (1:0). Видців 18.000.

МОСКВА. В Ізмаїлові під Москвою приступили до будови великанського спортового стадіону, обчисленого на 20.000 змагунів і 110.000 видців. Пливацький басен, що буде в тому комплексі уладжень, зможе обслужити одночасно 15.000 осіб, в тенісові корти 1.000 осіб. Рівночасно з тим почали будувати будинок Академії Фізичного Виховання, обчислений на 2.000 учнів.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Поза екзекутивною продажю „Ходорова" по 87.00 зол. рух слабий. Долар у приватних оборотах 8.92 зол.

Варшавська біржа.

Державні папері.

3-проц. будів. позичка 38.50; 4-проц. інвестиц. позичка 98.50; 5-проц. конверсійна поз. 40 і одна четверта, 6-проц. долярова поз. 56.50; 4-проц. долярова позичка 51.75; 7-проц. стабіліз. позичка 53.50, 53.38, 53.88, 54.50, 59.00 сотки.

Валюти. Девізи.

Трансакції. Продажа. Купно.

Голяндія 358.80, Льндон 28.25, 28.39, 28.11, Ню Йорк чеки 8.92,4, 8.94,4, 8.96,4; Ню Йорк кабель 8.92,8, 8.94,8, 8.90,8; Париж 34.88, 34.97, 34.79; Прага 26.47 26.48, 26.36; Швайцарія 171.65, 172.08, 171.22; Італія 45.25, 45.47, 45.03; Берлін 211.95—212.

ЗБІЖЕ.

Льоко Підволочиська: Пшениця двірська 740 25.00—25.50, пшениця двір. 720 23.00—23.50, пшениця збір. 701 21.00—21.50, жито одноціле 14.00—14.50, жито збірне 13.00—13.25, ячмінь броварний 14.00—15.00, ячмінь двір. 12.00—12.50, ячмінь на мливо 10.75—11.25, овес двірський 13.50—14.00, овес двір. замоклий 12.23—12.75, овес збірн замоклий 11.00—11.50, кукурудза краєва 12.50—13.00, фасоля краса 17.50—18.50, бобик 12.00—13.00, вика чорна 10.75—11.75, вика сіра 9.00—10.00, гречка на мливо 11.00—11.50, ріпак озимий 42.00—44.00, крупи греч. 24.00—26.00, макухи льняні 17.00—18.00. Льоко Львів: Пшениця двір. 740 27.00—27.50, пшениця двірська 720 25.00—25.50, пшениця збірна 23.00—23.50, жито одноціле 16.00—16.50, жито збірне 16.00—16.50, овес двірський 15.50—16.00, овес двір. замоклий 14.25—14.75, овес збірний 13.00—13.50, мука житня 55 проц. 29.50—30.00, мука житня 65 проц. 27.50—28.00, мука ситкова 15.50—16.00, отруби ячмінні 7.75—8.00. — Інші курси незмінені

—o—

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 6. XII. 1932. за масло експортове та десерове пріма 3·00 зол., за літру молока 19—21 сот., літру сметани 0·90 зол., копу янць 6·60—6·80 зол.

—o—

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр.

Середа, 7. XII. год. 5.15 Симфонічний концерт.

Четвер, 8. XII. год. 7.30 веч. „Орфей у пеклі".

Театр Ріжнородностей.

Середа, 7. XII. год. 7.30 веч. „Цілунок перед зеркалом" (Абонам. 3).

Четвер, 8. XII. год. 7.30 веч. останній раз по цінах найнижчих від 60 сот. до зол. 3.50 „Олімпія" (Абонам. 2).

Кіна.

АДРІЯ: „Христя лісниківна".

АПОЛЬО: „Скінчена пісня" (Ліл. Гайд).

АТЛЯНТІК: „Пісня ночі".

КАСІНО: „Арсен Люпін — джентельмен-вломник".

КОЛЬОСЕЙ: „Гра за мущину" і ревія: „До побачення, до побачення".

КОПЕРНИК: „Сатана зависти".

МАРУСЕНЬКА: „Сатана зависти".

МІРАЖ: „Шлях до раю" (Ліл. Гарвей).

ОАЗА: „Спізнений романс" і ревія.

ПАЛЯС: „100 метрів кохання".

ПАН: „Побідник".

ПАСАЖ: „Буфальо-Біл" і додатки.

ПРОМІНЬ: „Атлянтик" і ревія.

СТИЛЕВЕ: „Облава Парижа".

УТІХА: „В погоні за чорною маскою" (Гарі Піль).

ХИМЕРА: „Шангай-Експрес (з Марлєною Дітріх).

Закордонне радіо.

Середа, 7. грудня 1932.

Братислава (278,8) 12.30 Концерт, **Штрасбург** (345,2) 21.30 Концерт, **Рим** (441,2) 21.30 „Портрет дитини", **Прага** (488,6) 19.25 „Радуз і Магулена" др. казка, **Відень** (517,2) 11.30 Квартет, 20.30 Концерт, **Будапешт** (550,5) 19.45 Концерт, **Харків** (937,5) 10.00, 15.00, 16.35, 19.00 Концерт, 12.15 Українська музика, 24.00 Оп. музика, **Париж** (1724,1) 13.15, 21.45 Музика

Четвер, 8. грудня 1932.

Кенігсберг (217,1) 20.00 Оп. арії, 21.10 „Король Карло" траг. Вольцогена, **Лайпціг** (389,6) 19.30 Концерт, 20.30 Соті роковини Берисона, 20.45 „Понад наші сили" деса Берисона, **Копенгаген** (281,2) 20.10 Муз.-літ. авдиція в честь Берисона, **Бреслява** (325) 21.10 Концерт шлеської фільгармонії, **Міляно** (331,4) 20.30 Композ. концерт Мулле, **Штрасбург** (345,2) 21.00 Вес. програма, **Льондон** (356,3) 14.15 Бахів концерт, 21.00 „Ди Іммортел Леді" песа Бакса, **Штутгарт** (360,6) 12.00, 13.30, 17.00 Концерт, 20.30 „Ді Мустервайбер" оп. Вертера, **Рим** (441,2) 13.00 Орхестра, 20.00 Концерт, **Відень** (517,2) 15.05 Концерт, 20.00 Веселий вечір, **Рига** (525,4) 19.05 „Сільва" оп. Кальмана, **Мінхен** (532,9) 11.00 Кам. музика, 19.05 „Золото Рену" оп. Вагнера, **Любляна** (574,7) 15.45 Слов. пісні, 20.00 Опера, **Харків** (937,5) 10.00, 15.00 Концерт, 16.35 Муз.-літ. авдиція, 17.30 Гумор і сатира, 18.00 Тр. з театру, 24.00 Оп. музика, **Ослье** (1083) 12.30, 17.00, 19.00 Академія й авд. у честь Бернсона, 21.00 Тр. наради, 22.15 Галевий концерт, **Кенігсвустергавзен** (1634,9) 20.00 Вес. вечір.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Середа, 7. грудня 1932.

11.40 Огляд преси, 11.58 Час, 12.10, 16.00 17.30, 20.00, 22.35 Грамофон, 12.30 Метерольог. комунікат, 12.35 Шк. концерт, 15.15 Господар. комунікат, 15.25 Скавтівський куток, 15.35 Для дітей: „В грудневий вечір", „Легенда про св. Миколу", 16.40 „Польща в січн. повстанні", 17.00 Для учителів „Музика в заг. обовязуючих школах", 17.40 „Сусп. і моральні наслідки безробіття", 17.55 Репертуар театрів, 18.00 Музика, 19.00 Літер. балачка, 19.15 Всячина, 19.30 „Шляхом польської повісти", 19.45, 21.00 Прес. рад. денник, 20.55 Спорт, 21.05 Фортепян, 22.00 На обрії, **22.15 Арії та пісні з репертуару пок. проф. А. Ніжанковського, у вик. д-ра А Заяця (тенор) (Гільда Рута: „Нон дімандар — пер ке", В. Трошель „У пупліщку рожі", В. Матюк: „Пісонька", Рімський-Корсаков: З опери „Садко", Денис Січинський: Фінале", Маербер „Пе морвеле" з оп. „Африканка"**, 22.55 Комунікати, 23.00 Танк. музика.

Четвер, 8. грудня 1932.

11.58 Час, 12.15 Симф. поранок, 14.00 Правн. авд., 14.40 „Крізова коляда на селі", 15.00 Попул. музика, 16.00 Для молоді „Гостина у зубрів", „За мудрістю білих людей", 16.25 Ревіові пісоньки (грамофон), 16.45 „Словянн, що вимерли", 17.00, 18.00 Концерт, 18.55 „Про туркестанську літературу", 19.10 Всячина, 19.25 „Невьчине серце" С. Лягерлеф, 20.30 Легка музика, 21.20 Спорт, 21.30 Спів, Фрайндова, 22.00 Спів, Петер (тенор), 22.55 Комунікати, 23.00 Танк. музика.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10.